

Jukka Hankamäki

Kuka halusi murhata filosofin?

Romaani filosofian hulluista
päivistä ja myös rikoksesta

KUKA
HALUSI MURHATA
FILOSOFIN?

JUKKA HANKAMÄKI

*KUKA
HALUSI MURHATA
FILOSOFIN?*

ROMAANI FILOSOFIAN HULLUISTA PÄIVISTÄ
JA MYÖS RIKOKSESTA

2015

Toinen painos.
Tämän teoksen on vuonna 2000 ensijulkaissut
Feenix Kustannus.

Copyright © 2015 Jukka Hankamäki
Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-318-546-3

HENKILÖT

Simo Sönkkö, fysiikan filosofi, dosentti. Tämän kirjan päähenkilöitä ja tuttu hahmo yliopistoissa.

Marjaleena Rintala, filosofian tohtori, pankkifilosofi ja kollegojensa vihaama akateeminen toimihenkilö.

Make Leveelahti, filosofian lisensiaatti. Mediafilosofi, jota vain hänen äitinsä ja professorinsa puhuttelevat hänen oikealla nimellään Marco.

Taisto Kuusinen, valtiotieteiden lisensiaatti, yhteiskuntafilosofi, apurahatutkija ja tilapäistyötön, jonka kaikki tittelit herättävät kauhua järjestyneen yhteiskunnan piirissä.

Sakari Mäki, filosofian lisensiaatti, arvofilosofi. Tutkija, jolle ei myönnetty apurahaa.

Ansku Siirilä, opiskelija, eläinfilosofi ja anarkistifilosofi. Salamanteri, joka vaihtaa vaatteita nopeammin kuin kettu pääsee karvoistaan.

Xavier Kenneth, fysiikan filosofian ulkomailta tuotu professori.

John Right, akateemikko. Mies, joka kehitti poliisirobotille aivot.

Masa Murju, valtiotieteiden kandidaatti, assistentti ja viransijainen, jota vaatimattomasta koulutuksestaan huolimatta pidetään erittäin pätevänä.

Arto Hakotie, rehtori, yliopiston pääjohtaja. Huomattavaan asemaansa nähden vain pienehkössä sivuroolissa kertomuksemme kannalta.

Daniel Silfversson, pankinjohtaja. Marjaleena Rintalan entinen tuleva rakastettu.

Raimo "Rape" Hämäläinen, oikeusministeri. Marjaleena Rintalan tuleva entinen rakastettu.

Rauno Ruonanen, filosofian lisensiaatti. Tutkija, jolla on parta.

Hannu Nahjuksela, filosofian maisteri, muutoin kuten edellä.

Taiska Tahvanainen, valtiotieteiden kandidaatti. Tutkija, jolla ei ole partaa mutta jonka opinnot etenevät takkuisasti.

Lola Gorgonzola, Simo Sönkön salvadorilainen oppilas.

Kauko Harjunsalo, vakuutusjohtaja, riskijohtaja, vuori-neuvos.

Kari Varissuo, juontaja, tuottaja ja joka illan ohjelma-päällikkö.

Tiina Fangelsvon, Make Leveelahden avovaimo.

Millamalla Rimpiläinen, Make Leveelahden uusi tuttavuus.

Jouniveli Herminen, filosofian lisensiaatti, judofilosofi.

Frankie K. J. J. Simula, amerikansuomalainen professori, jonka vaikutusvalta on kieltämättä erittäin suuri.

Lisäksi koko joukko yliopistoväkeä yleensä: opiskelijoita, tutkijoita, sihteereitä ja tietokonespesialisteja; lääkäreitä, byrokraatteja, tarjoilijoita ja tullimiehiä; toimittajia, valokuvaajia ja filosofian klassikoita; eri paikkojen ja laitosten asiakkaita sekä poliiseja, palokuntaa ja hautausurakoitsijoita.

Tapahtuu hengenelämämme pääkallonpaikalla Helsingissä, jossa kaikki on maailman kalleinta siksi, etteivät ihmiset oivaltaisi elämän tässä kaupungissa olevan arvotonta.

Ajoittuu vuosituhannen vaihteeseen, jota odoteltaessa kaikilla oli suunnaton kiire saada aikaan jotain erinomaista, varsinkin filosofeilla.

PROLOGI

Filosofien salatut elämät

Filosofiaa harrastetaan nykyään laajasti maamme tu-
ruilla ja toreilla. Filosofien elämää tunnetaan silti har-
vinaisen vähän. Historian klassisista filosofeista on kir-
joitettu paksuja kirjoja, mutta kukapa tuntisi suomalaisen
nykyfilosofin arkipäivää ja hengenelämää? – Eipä juuri
kukaan – eivät edes filosofit itse, sillä useimmiten he ovat
niin syventyneitä tutkimaan noita historian suuria jätti-
läisiä, että unohtavat tarkemmin pohtia omien tekojensa
ja tottumustensa filosofista asemaa.

Tämä teos sisältää muistiinpanot eräiden suomalaisten
nykyfilosofien edesottamuksista ja kohtalonkysymyksistä
sellaisina kuin olen ne omin silmin nähnyt. Nämä kerto-
mukset perustuvat todellisiin tapahtumiin, joita kuvail-
lessani olen koettanut olla mahdollisimman realistinen.
Vain mainittujen henkilöiden nimet ovat anonymiteetin
varmistamiseksi *absolutely fabulous*. Muu noudattelee
asioiden todellista laitaa, ja teoksen kaikki yhteydet to-
dellisuuteen ovat enemmän kuin kuviteltuja. Tässä suh-
teessa todellisuus ja kuvitelmat poikkeavat toisistaan vain
siinä, että fiktioissa on yleensä järkeä.

Sytykkeen tähän työhön antoi eräs Filosofian laitoksella
sattunut tragedinen tapahtumasarja. Sen hämäräperäiset
jäljet johdattivat minut koko opintojeni ajan salassa
säilyneen arvoitusvyyhdin selvittämiseen. Kuten lukija voi

huomata, teoksen tarinoita liittää yhteen tietty punainen lanka, jonka vähittäinen aukikerityminen merkitsee juuri sen pelottavan arvoituksen paljastumista, jonka jäljille näiden kirjoitusten laatija joutui filosofiaa opiskellessaan ja joka sittemmin kirkastui teoksen kirjoittajalle koko suurenmoisella voimallaan. Tapahtumien filosofisen arvioinnin ja johtopäätösten teon jätän kuitenkin jokaiselle itselleen.

Filosofisten aikakauskirjojen tavoin tämäkin teos alkaa eräänlaisella *in memoriam* -kirjoituksella.

Elettiin viime vuosituhannen loppua, kun joukostamme poistui maailmalla mainetta niittänyt fysiikan filosofi Simo Sönkkö. Onnettomuus seurasi onnettomuutta, ja tapahtumien tietty yhteensopivuus pani epäilemään, oliko näissä sattumissa kyse jostakin ennalta määrätystä kohtalosta vai tarkoin harkitusta rikoksesta. Selvää oli vain se, ettei henkirikosta synny ilman ruumista eikä ruumista ilman valitettavaa kuolemantapausta, joka omalla vääjäämättömyydellään ikään kuin varmistaa filosofiamme lopputuloksen. Mutta selvittääksemme tapahtumien kauhistuttavaa kulkua meidän on nyt palattava ajassa taaksepäin ja kerrottava näiden viattomilta näyttävien sattumusten yhä petollisemmille vesille johtanutta taustaa. Kuka oli fysiikan filosofi Simo Sönkkö?

ENSIMMÄINEN LUKU

Johdatus fysiikan filosofi Simo Sönkön henkilökohtaiseen tragediaan

Simo Sönkkö ei kokenut filosofisen alkuykseyden ensimmäisiä elämyksiään järvenselällä lipuvassa veneessä. Hän ei antanut aalloilla välkehtivän auringon tai veneen laitoja vasten loiskuvien laineiden keinuttaa tajuntaansa puberteetti-ikäiselle tyypilliseen fantasmaan. Päinvastoin: kuvatuunlaisessa tilanteessa Simo Sönkkö olisi antanut ylen, sillä hän oli sangen normaali nuori. Normaali, mutta varhaiskypsä, sanoivat filosofit. Toiset aikuiset olisivat sanoneet vain, että hän on huonovointinen, sellainen jollaiseksi tulee liiallisesta hölskytyksestä. Selvyiden vuoksi todettakoon, ettei Simo Sönkkö koskaan ollut punkkari.

Hänen lahjakkuutensa oli varhaisempaa alkuperää. Jo esiteini-iässä hänellä oli parempaa tekemistä. Sen asemasta, että Sönkkö olisi sortunut murrosikäisen uhmakkaaseen kapinaan tai sallinut ajatustensa ajelehtia idealismin ulapalle, hän halusi tehdä jotain konkreettista: hän keskittyi malminetsintään. Yhdeksänvuotiaana Simo Sönkkö otti vastaan ensimmäisen tieteellisen stipendinsä, Outokumpu Oy:n kannustuspalkinnon nuorille malminetsijöille. Samalla hän antoi pedagogisen mallin naturalistiselle filosofialle. Ammattifilosofit olivat luonnollisesti riemuissaan, sillä he olivat kyllin erottelykykyisiä oivaltaakseen lippalakkipäisen pikkupojan motivaatoraken-

teen: asiallisuus, konkreettisuus ja vastenmielisyys uusia suuntia kohtaan.

Ja tämä kaikki tapahtui ennen nykyfilosofian beibi-boomia. Vahinko vain, ettei Simo Sönkkö ole vieläkaan kovin tunnettu. Monen positivistisen filosofianprofessorin mielestä hänestä olisi tullut ”rakentava ja hyödyllinen” esikuva oman aikamme nuorille neroille.

Kun Simo Sönkkö oli täyttänyt kahdeksantoista, hän kirjoittautui Helsingin yliopiston matemaattis-luonnon-tieteelliseen osastoon. Häntä alkoivat kiinnostaa modernin fysiikan ongelmat. Erityisesti Sönkköä kiehtoivat hiukkas-kierukat, säteilyn ehkäisy sekä atomivoimaloiden poltto-aineputket ja reaktioiden säätösauvat. Todettuaan, että ydinenergian pulmia ei ehkä voida teoreettisesti täysin hallita, Sönkkö ajautui syvään kriisiin, ja hänen tieteellinen uransa koki täydellisen kääntein. Sitä edelsi vaikea aatteellinen umpikuja, joka koski luonnon haltuunoton ongelmaa.

Simo Sönkkö oli löytänyt jotain hyvin syvällistä. Hän arveli, että maailmassa oli kenties vain muutamia ihmisiä, jotka ymmärsivät hänen havaintonsa. Niinpä Sönkkö alkoi kirjoittaa kirjaa. Sen tuli olla yleistajuinen ja suunnattu mahdollisimman laajalle lukijakunnalle.

Simo Sönkön tiedemiesluonnetta leimasi se, että hän ei koskaan asettanut kysymyksiään vähemmässä kuin koko maailman perspektiivissä. Hänelle löytyi ystäviä Filosofian laitokselta, jossa hän oli kaksikymmentävuotiaana suorittanut sivuaineopinnot ja josta oli tuleva hänen työpaikkansa seuraaviksi vuosiksi. Innostunut ja ystävällinen professori suostutteli hänet jatkamaan omaa työtään palkaten hänet apulaiseksi omalle laitokselleen.

Sönkön väitöskirja valmistui, kun Sönkkö oli kahdenkymmenenkolmen. Sen nimeksi tuli *Possible worlds, probability and modern foundations of quantum physics from the point of view of the history of western philosophy*, ja se hyväksyttiin arvolauseella ”laudatur”. Ystävällinen professori toimi itse hänen vastaväittäjänään, sillä ulko-

---

Nykyfilosofi on henkilö, jolla ei ole periaatteista mitään sanottavaa. Fysiikan filosofi Simo Sönkkö, pankkifilosofi Marjaleena Rintala ja mediafilosofi Make Leveelahti ovat johtavia suomalaisia filosofejä.

”Kuka halusi murhata filosofin” on romaani siitä, mitä tapahtuu kun ajattelun ihanteeksi asetetaan naturalistien oikeuttama pinnallisuus tai virtuaalitodellisuuksiin verhottu välinpitämättömyys, bisnesarvoista puhumattakaan. Kateus, kunnianhimo ja katkeruus ottavat vallan viisauden rakastajista, ja ajaudutaan epäluuloisuuteen ja ahneuteen, kunnes jotakin alkaa tapahtua.

Jukka Hankamäen kirjoittama dekkari on kuoliaaksi naurattava kirja akateemisen savuverhon takana kytevästä juonittelusta ja rikoksesta: todellinen reliikkifriikin herkkupala.

”Hankamäki luonnehtii teostaan mielipideromaaniksi. Itse kutsun sitä humoristiseksi (h)irvikuvaksi näistä ajoista tässä yhteiskunnassa. Tavallaan Hankamäen esikoisessa on kulttikirjan aineksia [...]”

Johanna Matero, Ruumiin Kulttuuri 4/2000.

BoD^{TM}
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi